

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

SANAYİ 4.0 VE ESNAFLARIMIZ

Dünya bazen yavaş bazen hızlı, ancak bir şekilde değişmeye devam etmektedir. Bir zamanlar değişmeyen tek şeyin değişim olduğu söylenirken şimdilerde değişimin de değiştiğine ilişkin tartışmalar yapılır hale gelmiştir. Bu değişimlerin gerisinde ise sadece insan ihtiyaçlarının karşılanması değil, aynı zamanda yeni ihtiyaçlar yaratılması yoluyla yeni pazarlar ve yeni gelir kaynaklarına ulaşılması motifi de vardır. **Bilimsel bilgi ve onun insan yaşamına dokunan somut hali olan teknoloji değişim ve dönüşümlerin anahtarıdır.**

Nitekim son çeyrek yüzyılda ortaya çıkan gelişmelerin ve yeni ürünlerin gerisinde kuantum fiziği yani atom altı fizikteki ilerlemeler bulunmaktadır. İnsanın maddenin temel yapı taşı olan atomu oluşturan alt parçacıklar (elektron, proton, nötron) yanında onun alt yapıtaşlarına da hükmetmeye başlanması yepyeni ve oldukça farklı dünyaların kapısını aralamıştır. Henüz aralanmış bir kapının yaşamımızda çok şeyi (internet, akıllı telefonlar, tıbbi cihazlar, yapay zeka ve robotlar) değiştirdiği dikkate alındığında yarınlardaki yeniliklerin çok daha köklü dönüşümler getireceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Sözkonusu değişimlerin önemli yansıma alanlarından biri de sanayi sektörü olmuştur. Bu bağlamda gündeme gelen ve bilgi çağının sanayisi olarak ifade edilebilecek **"Sanayi 4.0"** yeni bir çağın öncü alanlarından biridir.

İngiltere'de başlayan ilk Sanayi Devrimi, 1760'li yıllarda başlayıp, 1830'lara kadar devam eden süreyi kapsamaktadır. Bu süreçte; genel olarak üretim, el ve beden emeğinden makine gücüne doğru bir evrim geçirmiştir. 1840-1870 dönemini kapsayan bir dönemde gerçekleşen ve teknoloji devrimi olarak da bilinen II. Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkmasında demiryolları başta olmak üzere ulaşım ağının gelişmesinin büyük rolü olmuştur. II. Sanayi Devrimi'nin bir diğer önemli özelliği de, elektrik teknolojisinin gelişmesi ve üretim hatlarında kullanılmaya başlanmasıdır. II. sanayi devriminin dünyadaki ana yürütücüleri İngiltere, Almanya, ABD ve Japonya olmuştur.

1950'li yıllarla birlikte, dijital teknoloji gelişmeye başlamış ve III. Sanayi Devrimi'nin temelleri atılmıştır. Özellikle Z1 olarak adlandırılan ve elektrikle çalışan hesap makinesinin üretilmesi, ardından da bilgisayara kadar uzanan, çığır açıcı dijital gelişmeler, üretim süreçlerine de yeni bir boyut kazandırmıştır.

Üretim süreçlerinde bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanılmaya başlanması, çok daha küçük, mekanik ve pratik ürünlerin gündelik hayata girmesini sağlamıştır. Öyle ki; bu süreçte makineler, iş hayatında olduğu gibi gündelik hayata da hakim olmaya başlamıştır. Böylece beden gücüne duyulan gereksinim kişisel yaşam içerisinde de ortadan kalkmaya başlamıştır.

Sanayi 4.0, daha iyi tanımlayan ifadesiyle 4. sanayi devrimi de, genel olarak makinelerin insan gücüne gerek kalmaksızın kendilerini ve üretim süreçlerini yönetmeye başlamalarıyla ortaya çıkmıştır. Makineler bu üst düzey ve güncel yapılarına; bilgisayar, iletişim ve internet teknolojilerinin harmanlanmasıyla ortaya çıkan karma teknolojiye borçludurlar. **"Nesnelere interneti"** kavramıyla anılan bu ileri düzeyde gelişmiş yapı, neredeyse üretim gerçekleştiren bir fabrikanın kendi kendini yönetebilmesine kadar uzanmıştır.

Görüldüğü gibi, artıları ve eksileri ile, istesek de istemesek de yeni bir dönem ve anlayış gelmektedir. Bu süreçte hem sanayiye girdi sağlayanların (sanatkarlar gibi) hem de üretilecek yeni ürünleri pazarlayanların (esnaf gibi) bu sürece uyum sağlaması gerekmektedir. Bu bağlamda sanatkarlarımızın teknoloji, ürün ve iş yapma biçimi açısından, esnafın ise hem yeni ürünlerin pazarlanması hem de yeni teknolojilerin işyerlerinde kullanımı açısından sürece uyum sağlaması gerekmektedir.

Günümüzde; dündeki işleri, dündeki teknolojiyle ve dündeki anlayışlar ile yapmaya devam ederek varlığımızı sürdürmek mümkün değildir. Ancak değişimi okuyarak, yeniliklere açık olarak ve kendimizi yenileyerek yarınlara tutunabiliriz. Aksi halde...

ZEKERİYA MUTLU
BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF VE SANATKAR KÖŞESİ

DÖVİZ KURLARINDA ARTIŞ VE ESNAFLARIMIZ

Dünya ekonomisi ve küresel konjunktürde yaşanan gelişmeler ve koşulların yanında, Türkiye’de de döviz kurları ekonomik ve siyasi gelişmelere bağlı olarak önemli oranda dalgalanabilecek, trend yukarı yönde gelişebilecektir. Bu da hem enflasyon hem de faizlerin yükselmesine neden olacaktır. Ekonomik birimlerin 2017 yılı senaryolarına kamu harcamaları çekişli düşük büyüme, daha yüksek enflasyon ve daha yüksek faiz üzerine kurularında fayda görülmektedir.

Bu makro iklimin bir diğer önemli yansıması ise işsizliğin oldukça yüksek oranlara ulaşması ve yeni bir platoya yerleşmesi (yüzde 12-13 bandı) olacaktır. Dolayısıyla talep artışının daha da yavaşlaması sözkonusu olabilecek, büyüme hedeflerinin yakalanması güçleşecektir.

Bu koşullarda **esnaf ve sanatlara yönelik önerilerimiz şöyledir;**

1. Dövizle borçlanmaktan, döviz ile ürün ve girdi tedarikinden uzak durulmalıdır.
2. Faizlerin artması ve de aynı dönemde yüksek düzeylerde seyretmesi olasılığı yüksektir. Bu nedenle kredi kullanımı için 2017 yılının ikinci yarısı daha anlamlı görünmektedir. Halihazırda kredi kullanma zorunluluğu bulunuyorsa faiz ve ödeme tutarları sabit kredi türleri tercih edilmelidir.
3. Enflasyonun yönünü kur artışları (artırıcı etki) ile iç talep gelişmeleri (yavaşlama nedeniyle azaltıcı etki) birlikte

belirleyecektir. Ancak önümüzdeki 3-5 aylık süreçte artış ihtimali yüksektir. Bu nedenle fiyatlama kararlarında dikkatli davranılmalıdır.

4. Türkiye ekonomisinin büyüme hızının 2016 yılının 3. ve 4. çeyreğinde çok düşük hatta negatif gerçekleşmesi olasılığı yüksektir. Bu durum yılın ilk çeyreği için de geçerli olabilecektir. Üretim ve yatırım planlarının böylesi bir senaryo üzerine kurulması faydalı olacaktır.
5. Böylesi bir ortamda devlet ekonomiyi hızlandırmak için kamu harcamalarını artıracak, üreticilere desteklerini genişletmek isteyecektir. Esnaflarımızın bu imkanlardan faydalanmak için azami gayret göstermesi uygun olacaktır.
6. Böylesi dönemlerde siyasi ve sosyal gerginliklerin yaşanması olasılığı bulunmaktadır. Esnafımıza bu açıdan da önemli görevler düşmekte, ülkemizin yapıştırıcı güçlerinden biri olarak birlik ve kardeşliğimizin korunmasında azami çaba harcamaları gerekmektedir.

Esnaflarımızın bu süreçten zarar görmemesi için kendi iç yapılanmasını; anlayış, üretim, pazarlama, iletişim boyutlarında yenilemesi gerekmektedir.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ

DÜNYA EKONOMİSİNDE NELER OLUYOR?

Dünya ekonomisi oldukça zorlu bir dönemden geçiyor. 2008 yılında finansal alanda başlayan daha sonra reel sektöre yansıyan ve piyasalara ilave trilyonlarca para sürülmesine rağmen hala çözülemeyen küresel kriz yeni bir evreye giriyor. Yeni aşamanın daha iyi bir ortam sunacağına ilişkin bir ışık ise ufukta görünmüyor. Bu küresel iklim tüm ülkeleri, ekonomisinin gücü ve dışa açıklık düzeyine bağlı olarak farklı kanallardan etkiliyor. En fazla ve de en olumsuz etkilenen ülkeler ise dış kaynağa bağımlı, kriz sürecinde oluşan küresel likidite bolluğuyla bu bağımlılıkları kronik hale gelenler olmuştur. Türkiye'nin de bunlar arasında olduğunu söylemek mümkündür.

Diğer taraftan AB üyeliğine devam edip etmemek konusunda yaptığı referandum (Brexit) sonucunda İngiltere ayrılma kararı almıştır. Bir taraftan Euro bölgesindeki kriz, diğer taraftan 2004 yılından sonra yeni üye olan ülkelerin adaptasyon süreci AB'nin geleceği hakkında karamsarlığa neden olmuş, "birlik" adeta çatırdamaya başlamıştır. Ekonomideki sorunlar yanında göçmenler konusundaki farklı fikirler ve yükselen milliyetçilik barış projesi olan Birliği politik açıdan da zorlamaktadır. Dolayısıyla AB hem ekonomik hem de iç siyasi sorunlarla mücadele etmek durumundadır. Burada dünya ekonomisindeki sorunların çözümüne katkı vermelerini güçleştirecektir.

Diğer taraftan ABD'de yapılan seçimler sonucunda Donald Trump başkan olarak seçilmiştir. Cumhuriyetçi Parti'den seçilmiş olmasına rağmen partinin geleneğindeki liberal ve serbest ticaretten yana görüşlerden oldukça farklı vaatleri ve projeleri olan Trump'ın başkanlık koltuğuna oturacağı 20 Ocak sonrası uygulamaları merakla beklenmektedir. Ülkedeki illegal göçmenleri ülkesine göndereceğini, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesinde (NAFTA) ortak olduğu Meksika sınırına duvar yapacağını, Çin'den gelen ucuz mallara vergi koyacağını veya ülkeye girişini

engelleyeceğini (ki bunun anlamı Dünya Ticaret Örgütü anlaşmasını yok saymaktır), ABD ve Avrupa arasında serbest ticareti öngören Transatlantik Anlaşmasını imzalamayacağını söylemektedir. Bu söylemler serbest ticaretin en büyük savunucusu konumunda olan ve parasının rezerv nitelikte olması nedeniyle serbest ticaretin en büyük kazananı konumunda bulunan ABD'nin uzun vadeli çıkarlarıyla da çelişmektedir. ABD'de yerleşik düzenin, kökleşmiş liberal değerlerin ve güçlü kurumsal yapının böylesi radikal bir dönüşüme izin verip vermeyeceğini zaman gösterecektir. Ancak küreselleşmeye "yeni dünya düzeni" diyerek methiyeler düzen bazı yazarların "başka bir düzen" söylemlerine yöneldiği görülmektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse dünya ekonomisinin fay hatlarında birikmiş enerjiyi yönetmek, yeni bir deprem-kriz yaratmasını engellemek için tüm ülkeler ortak yapım bir çözüm üretmek yerine, tekil çözüm arayışlarına yönelmektedir. Bu durum ödenecek bedellerin de, elde edilecek iyiliklerin de yine adaletsiz dağılması, kaybedenlerin de daha çok dış kaynağa bağımlı, yeterince üretmeden tüketen gelişme yolundaki ülkeler olması anlamına gelebilecektir.

Tüm bu açıklamalar 1990'larda Doğu Bloğunun yıkılması ile yeni bir ivme ve genişlik kazanan küreselleşme sürecinin makas değiştirmesi anlamına geliyor. Küresel ekonomi denizinin daha dalgalı, limanların daha az korunaklı olacağı bu konjonktürde; gemisi-ekonomisi sağlam, kaptanı-ekonomi yönetimi yetkin, motoru-üretim gücü yüksek, yolcuları-halkı bilinçli ülkeler daha az, bunu başaramayan ülkeler ise daha çok bedel ödeyecektir. Bu sürecin 2020'lere kadar süreceğini söylemek mümkündür.

Bu durum Türkiye'de, başta ekonomi yönetimi olmak üzere, **tüm ekonomik birimlerin daha dikkatli, daha tasarruflu ve daha çok verimlilik odaklı çalışmalarını gereğine işaret etmektedir.** Zira mevsim artık ekonomide de sonbahardır ve bu son bahar hayli uzun süreceğe benzemektedir.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

GÖSTERGE	2015				2016								
	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM
İMALAT SAN. KKO (%)	75,5	75,9	75,8	74,9	73,5	74,3	75,3	75,7	76,1	75,7	75,2	76,6	76,4
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	47.954	62.397	114.340	23.348	40.588	63.975	65.618	73.832	71.111	45.566	53.977	51.340	
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	58.704	57.183	60.122	38.621	60.149	60.631	55.557	60.692	63.103	49.696	51.748	61.757	
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	26.856	26.676	26.448	26.275	26.456	26.993	27.638	27.867	27.651	27.636	27.473		
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	3.147	3.125	3.204	3.290	3.224	3.023	2.824	2.895	3.127	3.324	3.493		
İŞSİZLİK ORANI (%)	10,5	10,5	10,8	11,1	10,9	10,1	9,3	9,4	10,2	10,7	11,3		
TOPLAM MEVDUAT (Milyon TL)	1.056.938	1.066.194	1.070.064	1.077.312	1.094.602	1.103.592	1.102.420	1.131.006	1.134.496	1.140.321	1.152.103	1.160.567	1.182.422
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	11,5	11,2	11,8	11,9	12,0	12,1	11,8	11,4	11,2	10,9	10,9		
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	10,7	11,0	11,6	11,8	12,4	12,6	12,5	12,0	11,5	11,2	11,0		
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	10,5	10,5	10,7	11,1	11,5	11,7	11,6	11,6	11,4	11,1	10,6		
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	1.491.011	1.492.989	1.512.648	1.525.853	1.538.156	1.531.773	1.545.395	1.584.075	1.585.130	1.610.272	1.615.024	1.639.098	1.660.075
MALİ KREDİLER (Milyon TL)	39.550	40.029	44.918	43.130	42.753	41.905	43.312	44.135	42.833	44.786	43.456	45.334	44.394
TİCARİ KREDİLER (Milyon TL)	1.071.497	1.073.849	1.082.652	1.099.388	1.110.932	1.104.407	1.111.734	1.147.289	1.147.130	1.170.844	1.174.185	1.190.546	1.208.693
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	302.964	302.949	306.145	306.152	307.362	309.268	312.010	313.984	316.182	315.680	317.272	321.224	326.056
KONUT(Milyon TL)	141.641	142.191	143.666	144.234	145.160	146.584	148.289	149.603	151.059	150.604	151.766	154.388	157.300
TAŞIT (Milyon TL)	6.247	6.241	6.447	6.357	6.318	6.296	6.356	6.382	6.392	6.341	6.326	6.312	6.298
DİĞER (Milyon TL)	155.076	154.517	156.032	155.561	155.884	156.388	157.365	157.999	158.731	158.735	159.180	160.524	162.458
KREDİ KARTI (Milyon TL)	77.000	76.162	78.933	77.183	77.109	76.193	78.339	78.667	78.979	78.962	80.111	81.994	80.932
KREDİ FAİZİ (Taşit %)	15,9	15,6	15,6	15,8	16,3	16,3	15,9	15,1	15,6	15,3	15,5	15,3	
KREDİ FAİZİ (Konut %)	14,4	14,3	14,2	14,3	14,4	14,5	14,3	13,9	14,1	13,7	12,9	12,9	
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	15,8	15,4	15,7	15,7	16,0	16,4	16,0	14,0	15,6	15,0	14,7	14,8	
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	22.587	22.742	23.031	23.493	24.273	24.673	25.419	25.981	26.407	26.614	26.689	26.733	27.060
TL ÇİNSİNDEN(Milyon TL)	19.098	19.377	19.534	19.957	20.653	21.118	21.880	22.275	22.666	22.747	22.909	22.915	23.138
DÖVİZ ÇİNSİNDEN(Milyon TL)	3.488	3.365	3.496	3.536	3.620	3.555	3.539	3.705	3.741	3.867	3.781	3.819	3.922
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki payı-%)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	45.543	46.282	47.472	49.203	50.984	51.388	52.682	54.055	53.577	51.926	53.589	55.176	
Kredi Kartları	7.292	7.467	7.606	7.798	7.958	7.797	7.895	8.079	7.864	7.926	8.121	8.265	
Ferdi Kredi Konut	677	674	674	691	688	684	691	706	744	767	793	843	
Ferdi Kredi Otomobil	225	222	217	219	219	209	206	207	227	229	230	232	
Ferdi Kredi Diğer	8.966	9.149	9.364	9.619	9.835	9.790	9.888	10.111	10.036	10.334	10.574	10.721	
Toplan Ticaret ve Komisyonculuk	4.272	4.582	4.726	4.866	5.099	5.250	5.544	5.602	5.529	5.829	6.099	6.289	
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	1.594	1.650	1.682	1.706	1.753	1.797	1.874	1.953	1.980	1.994	2.067	2.161	
İnşaat	3.934	4.262	4.311	4.832	4.907	4.960	5.053	5.201	5.153	4.701	4.837	5.087	
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	1.045	1.083	1.103	1.125	1.152	1.209	1.250	1.291	1.299	1.268	1.254	1.310	
Diğer	17.539	17.191	17.790	18.346	19.372	19.691	20.281	20.906	20.745	18.880	19.614	20.267	
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	91,9	85,8	88,3	82,2	71,8	76,6	77,1	78,6	86,8	99,6	85,8	93,6	86,2
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	902,1	947,0	1.230,3	942,0	739,9	815,5	881,7	883,5	916,2	1.247,6	995,0	1.096,90	1.032,60
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	46,9	66,7	56,4	31,4	65,1	48,2	29,3	69,2	49,3	30,7	77,5	53,9	54,8
KARŞILIKSIZ ÇEK TUTARI (Milyon TL)	1.643,80	2.114,20	1.915,60	1.230,30	2.071,30	1.614,10	1.127,10	2.064,00	1.623,00	1.150,7	2.472,3	1.837,20	1.939,20
KURULAN ŞİRKET SAYISI	5.201	5.519	6.215	6.894	6.364	7.117	5.860	5.422	5.571	3.136	4.533	3.745	5.362
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	755	811	2.039	2.178	867	780	691	581	878	602	689	903	1.096
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	7,58	8,10	8,81	9,58	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	5,74	5,25	5,71	5,94	4,47	3,80	2,87	3,25	3,41	3,96	3,03	1,78	2,84
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	147.277	145.935	144.409	141.675	141.809	142.050	140.602	141.629	142.527	141.201	141.985	141.261	
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	216.404	210.991	207.141	203.863	202.507	201.542	199.373	198.701	199.974	196.408	197.067	196.962	
ORTALAMA DOLAR KURU	2,9320	2,8740	2,9200	3,0100	2,9430	2,8940	2,8370	2,9290	2,9200	2,9600	2,9660	2,9630	3,0710
ORTALAMA EURO KURU	3,3020	3,0920	3,1720	3,2700	3,2660	3,2090	3,2160	3,3180	3,2800	3,2740	3,3240	3,3190	3,3900
EURO/DOLAR PARİTESİ	1,1260	1,0760	1,0870	1,0860	1,1100	1,1090	1,1340	1,1330	1,1240	1,1060	1,1210	1,1210	1,1040